

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

T., 19 lutego 2014r.

Sąd Okręgowy w Toruniu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Elżbieta Stępniewicz delegowana do pełnienia obowiązków sędziego Sądu Okręgowego w Toruniu

Protokolant: sekretarz sądowy Katarzyna Domanowska

po rozpoznaniu w dniu 17 lutego 2014r. na rozprawie

sprawy z powództwa: R. M.

przeciwko: (...) Spółdzielni (...) w S.

o ustalenie nieważności uchwały

1. ustala, że uchwała Rady Nadzorczej pozwanej (...) Spółdzielni (...) w S. z dnia 18 września 2012r. wykluczająca powoda R. M. z członków pozwanej jest nieważna,
2. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 212,00 (dwieście dwanaście) zł tytułem zwrotu kosztów procesu,
3. nakazuje zwrócić powodowi ze Skarbu Państwa (kasy Sądu Okręgowego w Toruniu) kwotę 450,00 (czteryście pięćdziesiąt) zł tytułem niewykorzystanej zaliczki,
4. nakazuje zwrócić pozwanej ze Skarbu Państwa (kasy Sądu Okręgowego w Toruniu) kwotę 150,00 (sto pięćdziesiąt) zł tytułem niewykorzystanej zaliczki.

IC 1240/13

UZASADNIENIE

Powód R. M. w pozwie skierowanym przeciwko pozwanej (...) Spółdzielni (...) w S. domagał się stwierdzenia nieważności uchwały rady nadzorczej z 18 września 2012r. w sprawie wykluczenia go z członkostwa spółdzielni oraz zasądzenia kosztów procesu.

W uzasadnieniu zgłoszonego żądania powód podał, że przy podjęciu uchwały doszło do naruszenia przepisów prawa spółdzielczego - między innymi o równym traktowaniu wszystkich członków oraz wskazał, że naruszono art. 21 statutu, gdyż wysłano mu zawiadomienie o miejscu i terminie rady nadzorczej zbyt późno - nie na 7 dni przed terminem posiedzenia, uniemożliwiając mu ustosunkowanie się do zarzutów.

W odpowiedzi na pozew pozwana (...) Spółdzielnia (...) w S. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu.

Podniosła, że powód zaskarżył uchwałę rady nadzorczej po upływie terminu wynikającego z: art. 24 § 6 pkt 2 prawa spółdzielczego i § 21 ust. 4 pkt 2 statutu.

Pozwana podniosła, że nie naruszyła przepisów o równym traktowaniu członków oraz wskazała, że przesyłka o miejscu i terminie rady nadzorczej została wysłana powodowi przed jej terminem.

Sąd ustalił co następuje:

Powód R. M. 21 marca 2005r. złożył deklarację przystąpienia do pozwanej(...)Spółdzielni (...)w S., w tym samym dniu uchwałą zarządu nr (...)został przyjęty w poczet jej członków. W deklaracji powód wskazał, że zamieszkuje w C. przy ul. (...).

(okoliczności bezsporne- patrz deklaracja k. 25)

Na posiedzeniu rady nadzorczej spółdzielni, które odbyło się 18 czerwca 2012r. Prezes zarządu Z. P. wskazała, że trzy osoby: Powód, T. P. i R. S. przez kolejne dwa lata nie brały udziału w obradach walnego zgromadzenia, tym samym można te osoby zgodnie ze statutem wykreślić z członkostwa- jeżeli nie udzielą usprawiedliwiających wyjaśnień. Członkowie rady nadzorczej postanowili wezwać tychże członków w celu złożenia wyjaśnień swej nieobecności.

(okoliczności bezsporne- patrz protokół z posiedzenia rady k. 136-137)

Na posiedzeniu rady nadzorczej 18 czerwca 2012r., został ustalony kolejny termin posiedzenia rady- 18 września 2012r.

(dowód: przesłuchanie za pozwaną K. K. protokół elektroniczny rozprawy z 17.02.2014r. 01:40:16)

W piśmie sporządzonym 11 września 2012r. przewodniczący rady nadzorczej J. K., zawiadamiał powoda że rada nadzorcza na podstawie § 20 ust. 2 pkt 5 statutu, wystąpiła z wnioskiem o wykluczenie powoda ze spółdzielni. Prosił również o stawienie się w siedzibie spółdzielni w dniu 18 września 2012r. o godzinie 13.00 celem złożenia wyjaśnień. Podobnej treści pisma zostały wysłane do T. P. i R. S.. Korespondencja została wysłana dnia następnego **12 września 2012r.**

(okoliczności bezsporne- patrz zawiadomienia k. 125-127, dowód nadania k. 124)

Wysłana ze spółdzielni do powoda 12 września 2012r. korespondencja była dwukrotnie awizowna- pierwszy raz 14 września 2012r., a drugi raz 21 września 2012r.

(okoliczności bezsporne- patrz koperta k. 130)

Rada nadzorcza na posiedzeniu 18 września 2012r. podjęła uchwałę nr(...) o wykluczeniu powoda z członków spółdzielni w oparciu o § 20 ust. 2 pkt 5 statutu. Za jej podjęciem głosowało 7 osób, nikt nie był przeciw.

(okoliczności bezsporne- patrz uchwała k. 29)

Przewodniczący rady nadzorczej J. K. poinformował członków rady nadzorczej 18 września 2012r., że powód oraz pozostali dwaj członkowie spółdzielni zostali powiadomieni o terminie rady pisemnie- listem poleconym- **w terminie zgodnym ze statutem.** Na obradach pojawił się jedynie pan S., który złożył ustne usprawiedliwienie.

Wszyscy członkowie zagłosowali przeciw uchwale o wykluczeniu z członków spółdzielni R. S..

(okoliczności bezsporne- patrz protokół z rady k. 50-52)

Choć na walnych zgromadzeniach w 2011 i 2012r. nie był obecny R. S., nie został wykluczony ze spółdzielni przez radę, gdyż nie dostał w latach tych powiadomienia o terminie walnego zgromadzenia. Rada nadzorcza 18 września 2012r. nie posiadała informacji czy powód dostał powiadomienie o walnych zgromadzeniach w dwóch poprzednich latach.

(dowód zeznania świadka J. S. – protokół elektroniczny rozprawy z 22.10.2013r. 00:44:05)

Na posiedzeniu rady 18 września 2012r. przybył pan S., gdyż przewodniczący rady J. K. wcześniej powiedział mu, żeby na posiedzenie przybył.

(dowód zeznania świadka J. K. protokół elektroniczny rozprawy z 17.02.2014r. 00:20:57)

Odpis uchwały nr (...) został wysłany powodowie listem poleconym 19 września 2012r., przesyłka była dwukrotnie awizowana- 21 września 2012r. i 28 września 2012r.

(okoliczności bezsporne- patrz koperta k. 30 i dowód wysłania korespondencji k. 31)

Pismami z 24 stycznia 2013r., które wpłynęły do spółdzielni 28 stycznia 2013r. powód zwrócił się o usunięcie skutków decyzji o wykreśleniu go z członków, o jej anulowanie i o ponowne przyjęcie w poczet członków spółdzielni. Wskazał, że w ostatnich dwóch latach nie otrzymał żadnego zawiadomienia o terminie i miejscu odbycia walnego zgromadzenia. R. M. wskazał adres korespondencyjny w W..

(okoliczności bezsporne- patrz pismo powoda k. 32-33, 36)

W odpowiedzi na pisma powoda przewodniczący rady nadzorczej J. K. w piśmie z 20 lutego 2013r. poinformował powoda, że rada nadzorcza nie znajduje podstaw faktycznych i prawnych do uchylenia uchwały z 18 września 2012r., gdyż powód przez dwa kolejne lata nie uczestniczył w walnym zgromadzeniu. Pismo zostało doręczone powodowi 25 lutego 2013r.

(okoliczności bezsporne- patrz pismo k. 34, dowód doręczenia k. 35)

Walne zgromadzenie członków - 24 kwietnia 2013r. podjęło uchwałę nr(...) – utrzymującą uchwałę nr (...) rady nadzorczej z 18 września 2012r. o wykluczeniu powoda z członków. Za uchwałą głosowało 31 osób, a przeciw było 13 osób. Przed głosowaniem odwołanie powoda zostało na zgromadzeniu odczytane. Pismem z 30 kwietnia 2013r. podpisanym przez prezesa Z. P. i zastępcę prezesa K. K. powód został poinformowany, o podjętej przez walne zgromadzenie członków uchwale oraz o uzasadnieniu uchwały.

(okoliczności bezsporne- patrz pismo k.40 i uchwała k. 41, uzasadnienie k. 42-43)

Zgodnie z § 21 ust. 2 statutu pozwanej rada nadzorcza podejmując uchwałę w sprawie wykluczenia lub wykreślenia ma obowiązek wysłuchać wyjaśnień członka. W tym celu zainteresowany powinien być zawiadomiony o miejscu i terminie rady nadzorczej ***na 7 dni przed posiedzeniem***. Zawiadomienie powinno być wysłane listem poleconym, można też doręczyć je członkowi za pokwitowaniem na adres wskazany w deklaracji. Nieobecność członka lub nie złożenie przez niego wyjaśnień na piśmie nie jest przeszkodą dla rozpatrzenia wniosku o wykluczenie lub wykreślenie- ***pod warunkiem prawidłowego zawiadomienia go o posiedzeniu***.

W myśl ust. 3 tegoż paragrafu po podjęciu przez radę nadzorczą uchwały w sprawie wykreślenia albo wykluczenia członka- rada ma obowiązek zawiadomić o tym członka na piśmie wraz z uzasadnieniem – w terminie 2 tygodni od podjęcia uchwały. Zawiadomienie powinno być wysłane listem poleconym, można też doręczyć członkowi za pokwitowaniem na adres wskazany w deklaracji.

(okoliczności bezsporne- patrz statut k. 76)

Członkowie spółdzielni byli powiadamiani o terminie walnego zgromadzenia listami zwykłymi.

(dowód zeznania świadka J. S. – protokół elektroniczny rozprawy z 22.10.2013r. 00:23:55)

Oprócz powiadomienia listem zwykłym równoległe na tablicy ogłoszeń w placówkach spółdzielni były wywieszane powiadomienia o terminie walnego zgromadzenia.

(dowód zeznania świadka E. M. protokół elektroniczny rozprawy z 22.10.2013r. 00:57:09)

Jedni członkowie spółdzielni otrzymywali powiadomienia o terminie walnego zgromadzenia listem zwykłym, a inni nie otrzymywali wcale.

(dowód zeznania świadka W. K. protokół elektroniczny rozprawy z 17.02.2014r. 00:08:26)

Powód był nieobecny na walnych zgromadzeniach, które odbyły się w spółdzielni w 2011 i 2012r. Od kwietnia 2005r. do września 2006r. powód był prezesem zarządu spółdzielni.

(okoliczności bezsporne)

Nieobecność powoda na walnych zgromadzeniach w latach 2011 i 2012r. była spowodowana tym, że nie otrzymał listownych powiadomień o terminie walnego zgromadzenia. Powód nie sprawdzał tablicy ogłoszeń, gdyż wiedział że praktyka w spółdzielni była taka, że powiadomienia o terminach walnych zgromadzeń były wysyłane listownie. W latach wcześniejszych powód otrzymywał listy powiadamiające o terminie walnych zgromadzeń.

Powodowi zależy na tym, żeby spółdzielnia dobrze funkcjonowała i nadal istniała, czuje się z nią związany. Gdyby dostał listowne powiadomienie o walnych zgromadzeniach w latach 2011 i 2012r. na zgromadzenia by przybył, gdyż interesował się sprawami spółdzielni.

O podjętej przez radę nadzorczą uchwale o wykluczeniu z członków powód dowiedział się na przełomie 2012-2013r, gdy spółdzielnia wysłała przekazem zwrot „wpisowego”. Zadzwoił wtedy do spółdzielni i dowiedział się o podjętej uchwale o wykluczeniu z członków. Postanowił odwołać się od uchwały.

Prezes spółdzielni znała numer telefonu powoda, dzwoniła do niego kilka razy, powód do chwili obecnej numeru tego nie zmienił, był on umieszczony na jego wizytówce.

(dowód zeznania powoda protokół elektroniczny rozprawy z 17.02.2014r. 01:04:35, 01:32:06)

Sąd zważył co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił między innymi na podstawie przedstawionych przez strony dokumentów, których wiarygodność nie była kwestionowana przez żadną ze stron postępowania.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadka M. M., jednakże nie uwzględnił ich ustalając stan faktyczny, gdyż uznał, że nie miały one istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadka W. K., gdyż potwierdziły one twierdzenia powoda dotyczące tego, że nie otrzymał w ogóle powiadomień o walnych zgromadzeniach, które odbyły się w 2011 i 2012 roku. Poza tym korespondowały one z zeznaniami świadków E. M. oraz J. S. odnośnie tego, że powiadomienia o walnych zgromadzeniach były co do zasady wysyłane listami zwykłymi.

Sąd dał wiarę zeznaniom J. S. także w części dotyczącej uznania przez członków rady niestawiennictwa pana S. za kolejnych walnych zgromadzeniach w latach 2011 i 2012 za usprawiedliwione wobec faktycznego nie doręczenia powiadomień - albowiem zeznania znalazły potwierdzenie w zebranych w sprawie dokumentach i zeznaniach świadka J. K..

Sąd nie dał wiary świadkowi E. M. tylko częściowo, a mianowicie odnośnie tego, że na posiedzeniu Rady Nadzorczej w czerwcu 2012r. – Rada nie ustaliła czym będzie zajmować się na kolejnym posiedzeniu we wrześniu. Zeznania w tej mierze przeczą temu co wynika z protokołu rady z 18 czerwca 2012r.

Sąd dał wiarę powodowi i słuchanej za pozwana spółdzielnię K. K., zeznania ich były logiczne i znalazły potwierdzenie w zebranych w sprawie dokumentach oraz zeznaniach świadków.

Członkowi spółdzielni, w przypadku kwestionowania uchwały organu spółdzielni, przysługuje uprawnienie do wystąpienia z trzema roszczeniami:

- o uchylenie uchwały,
- o ustalenie nieważności uchwały,
- o ustalenie nieistnienia uchwały.

(patrz § 9 art. 42 ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze -Dz. U. z 2003 r., Nr 188 poz.1848 ze zm. – w dalszej części uzasadnienia „prawo spółdzielcze”; wyrok SA w Łodzi I ACa 1125/10, OSA 2013/1/62-70, – nr LEX 1226606)

Jednakże uchwały innych niż walne zgromadzenie organów spółdzielni można oceniać jedynie pod kątem ich istnienia oraz ważności bądź nieważności. Konsekwencją niedochowania przez organ spółdzielni wymagań statutowych jest zwykle nieważność takiej uchwały, która jednak obiektywnie istnieje. Naruszenie bowiem norm statutowych skutkuje tym, że podejmowane czynności przez dany organ nie będą prawnie skuteczne. Nieskuteczności prawej nie można jednak utożsamiać z nieistnieniem określonej czynności.

(patrz wyrok SN z 2.08.2007r. V CSK 163/07, nr LEX 395049)

Zgodnie z art. 42 § 2 prawa spółdzielczego – uchwała sprzeczna z ustawą jest nieważna. Ustawodawca uchwały tak walnego zgromadzenia jak i rady nadzorczej (art. 24§ 6) traktuje jak czynności cywilnoprawne, czyli gdy chodzi o skutki sprzeczności tych uchwał z ustawą należy konsekwentnie stosować art. 58 kc i 189 kpc. Art. 42 prawa spółdzielczego jednoznacznie wskazuje, że **termin sześciotygodniowy do wystąpienia przez członka z powództwem o uchylenie uchwały rady nadzorczej wykluczającej go ze spółdzielni nie dotyczy uchwały sprzecznej z ustawą**. Oznacza to, że każdy kto ma interes prawny, może w każdym czasie, w trybie powództwa opartego na art. 189 kpc - żądać ustalenia, że uchwała nie wywiera skutków prawnych – jest nieważna.

Zdaniem Sądu Okręgowego, na posiedzenie w dniu 18 września 2012r., powód został wezwany, ale korespondencję wysłano na pocztę na 6 dni przed terminem posiedzenia- nie było więc żadnych możliwości, aby korespondencja dotarła do powoda w terminie określonym § 21 ust. 2 statutu pozwanej. Oznaczało, to że rada nadzorcza 18 września 2012r. nie mogła przyjąć, że powód został prawidłowo powiadomiony o jej terminie, a tym samym nieobecność powoda i niezłożenie przez niego wyjaśnień uniemożliwiały podjęcie przez radę uchwały w sprawie wykluczenia powoda z członków spółdzielni. Zbyt późne wysłanie korespondencji zdaniem Sądu doprowadziło do naruszenia obowiązku wysłuchania powoda przed podjęciem uchwały, wynikającego z art. 24§4 prawa spółdzielczego. Nie da się też wykluczyć w ocenie Sądu, że członkowie rady nadzorczej podejmując uchwałę odnośnie wykluczenia powoda, mogli być wprowadzeni w błąd przez pana J. K.. Jak wynika z protokołu rady (k. 50-51), przewodniczący pan K. poinformował członków rady, przed głosowaniem w sprawie powoda, że powód został powiadomiony o terminie posiedzenia 18 września w terminie zgodnym ze statutem. Członkowie rady mogli pozostawać w błędnym przekonaniu, że powód był prawidłowo powiadomiony o terminie rady, nie tylko wobec zapewnienia przewodniczącego, ale też dlatego, że od poprzedniego terminu rady, na którym podjęto decyzję o wysłuchaniu powoda na terminie wrześniowym rady – upłynęły aż 3 miesiące.

W ocenie Sądu przy podjęciu spornej uchwały doszło też do naruszenia art. 18 § 1 prawa spółdzielczego. Zgodnie z obowiązującym w pozwanej spółdzielni statutem, należałoby przyjąć, że o terminie walnego zgromadzenia, zarząd spółdzielni nie musi powiadamiać swych członków listownie wystarczy wywieszenie na tablicy ogłoszeń. Konsekwentnie to czy ktoś otrzymał powiadomienia o terminie walnych zgromadzeń w 2011 czy 2012 roku, wobec wywieszenie powiadomienia o nich na tablicy - nie powinno mieć większego znaczenia dla możliwości wykluczenia z członków spółdzielni osób nie uczestniczących przez te dwa kolejne lata w walnych zgromadzeniach. Pan R. S., który stawiał się na posiedzenie rady nadzorczej 18 września 2012r. – będąc powiadomionym o jej terminie przez przewodniczącego rady, choć także, jak powód nie był obecny na walnych zgromadzeniach w 2011 i 2012r. – nie został

wykluczony z członków. Powodem niewykluczenia było jedynie złożone przez niego oświadczenie o nieotrzymaniu powiadomień o terminach walnych zgromadzeń. Jeśli członkowie spółdzielni mają równe prawa i obowiązki- to powoda należało także wezwać w inny sposób jak pana S. np. telefonicznie na posiedzenie rady- zwłaszcza, że numer jego telefonu był znany pani prezes. Nie można zdaniem Sądu zaakceptować sytuacji, w której jeden z członków spółdzielni, który zna osobiście jednego z członków rady nadzorczej (bo się z nim np. przyjaźni), ma prawo złożyć wyjaśnienia, a inny członek tego prawa zostaje pozbawiony. Poza tym, nie do zaakceptowania z punktu widzenia równości praw i obowiązków członków spółdzielni jest sytuacja, w której powód tłumaczący się w chwili obecnej tymi samymi powodami nieobecności na walnych zgromadzeniach co pan S.- miałby być z niej wykluczony, a pan S. mógłby nadal w spółdzielni pozostać.

Zdaniem Sądu rada nadzorcza podejmując 18 września 2012r. uchwałę o wykluczeniu powoda z członków spółdzielni naruszyła zarówno obowiązujące przepisy prawa spółdzielczego, przytoczone powyżej, jak i obowiązujący w spółdzielni statut.

Powód uważa, że uchwała o wykluczeniu go z członków jest dla niego krzywdząca, R. M. nadal interesuje się sprawami spółdzielni, zależy mu na tym żeby spółdzielnia dobrze funkcjonowała, do tej pory powód nie odebrał ze spółdzielni swojego udziału członkowskiego- są to wystarczające powody w ocenie Sądu dla przyjęcia, że powód ma interes prawny w żądaniu ustalenia nieważności uchwały rady nadzorczej nr (...) z 18 września 2012r.

Okoliczności omówione powyżej zdaniem Sądu były wystarczające, aby uznać zgłoszone przez powoda żądanie za zasadne w świetle obowiązujących przepisów prawa powołanych wcześniej w uzasadnieniu.

O kosztach procesu w pkt 2 wyroku Sąd orzekł na podst. art. 98 kpc w zw. z art. 108 § 1 kpc. Na zasądzone koszty złożyła się opłata od pozwu -200zł oraz opłata kancelaryjna za wydane powodowi z akt odpisy – 12 zł.

O kosztach sądowych w pkt. 3 i 4 Sąd orzekł na podst. art. 84 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.